

Institute
of Certified
Public Accountants
in Israel

ל ש כ ת
רואי חשבון
ב י ש ר א ל

מאת הנשיא

1903 / 29183

ט"ז חשוון, תשע"ב
13 נובמבר, 2011

לכבוד
משרד האוצר
באמצעות מייל: taharutiut@mof.gov.il

הנדון: התייחסות לשכת רואי חשבון לטיטות המלצות הוועדה להגברת התחרות במשק

מצורפת בזאת התייחסותה הראשונית של לשכת רואי חשבון להמלצות הוועדה הכלולות בפרק 4 בדוח הוועדה בדבר בחינת השליטה באמצעות מבנה החזקות פירמידאליות, כפי שהוכנה ע"י צוות בראשותו של רו"ח אדיר ענבר, סגן נשיא הלשכה ויו"ר המועצה המקצועית.

התייחסות זו היא בהמשך להתייחסותנו להמלצה 15 (פרק המסים) שהועברה מוקדם יותר היום.

נשמח לעמוד לשירותכם.

בברכה,

דבורה קופמן, רו"ח
נשיא לשכת רואי חשבון

רחוב מונטפיורי 1
ב י ת ק ס י ר ר
ת.ד. 29281
תל אביב 61292
טל. 03-5116666
פקס. 03-5116665
אתר: www.icpas.org.il
E-mail: cpas@icpas.org.il

13 בנובמבר, 2011

תגובה לטיוטת המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק

1. פתח דבר

1.1 לשכת רואי חשבון בישראל המאגדת כ-12,000 רואי חשבון בישראל (להלן: "לשכת רואי חשבון" או "הלשכה") מייצגת את מקצוע ראיית החשבון בישראל, לרבות את רואי החשבון המבקרים של החברות הציבוריות בישראל.

1.2 לשכת רואי חשבון, רואה חשיבות רבה לעבודת הוועדה וכלל, תומכת במהלכים נדרשים להגברת התחרותיות במשק.

1.3 מטרתו של מסמך זה הינה להציג את עניינו של מקצוע ראיית החשבון בהמלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק (להלן: "הוועדה") וכן להביא בפני הוועדה את התייחסותה התמציתית והראשונית בלבד של לשכת רואי חשבון לטיוטת המלצות הוועדה (להלן: "טיוטת ההמלצות"). יובהר, כי אין במסמך זה כדי למצות את תגובתה של לשכת רואי חשבון וכי תגובה מורחבת ומפורטת תועבר בהמשך, והכל בהתאם לכללים שנקבעו בעניין זה.

2. עניינו של מקצוע ראיית החשבון בהמלצות הוועדה

2.1 תפקידו הראשוני והבסיסי של מקצוע ראיית החשבון הינו ביקורת בלתי תלויה של דוחות כספיים. בתפקידו זה נדרש רואה החשבון, על פי דין, לשמור על אי תלות ועל היעדר ניגוד עניינים. הביקורת הבלתי תלויה נדרשת בשל חשיבותו הרבה של המידע הנכלל בדוחות הכספיים של חברה לבעלי המניות, למשקיעים, לרשויות המדינה ולצדדים חיצוניים אחרים לחברה (לרבות בעלי אגרות חוב ונושים אחרים). הביקורת המבוצעת על ידי רואה החשבון המבקר תוך שמירה על אי תלות ועל היעדר ניגוד עניינים נועדה להגביר את מהימנותו ואמינותו של המידע המובא בדוחות הכספיים.

2.2 עבודת הביקורת של רואה החשבון המבקר מושתתת, באופן אינהרנטי, על אינטראקציה וקשרי גומלין מתמידים בינו לבין הגורמים האחראים על הממשל התאגידי בחברה, ובראשם הדירקטוריון. זאת מכיוון שבמסגרת עבודת הביקורת מתבסס רואה החשבון המבקר על מידע רב, לרבות מצגים, הצהרות, תוכניות ואף כוונות, המועבר לו על ידי הגורמים האמורים. כקבוע בסעיף 92(א)(5) לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות"), דירקטוריון החברה הוא

האחראי לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם ולפיכך, למידע המועבר לרואה החשבון המבקר מהדירקטוריון או מטעמו יש חשיבות עקרונית ומרכזית בתהליך של הפקת דוחות כספיים מבוקרים מהימנים ואמינים. ברי כי מהימנותם של הדוחות הכספיים המבוקרים המתפרסמים בציבור מושפעת הן מאיכות הממשל התאגידי בחברה, בדגש על מידת העצמאות של הדירקטוריון, והן משמירת אי התלות והיעדר ניגוד העניינים של רואה החשבון המבקר. איכות הממשל התאגידי ועצמאות הדירקטוריון הינם גורמי מפתח חיוניים למהימנותם ואמינותם של הדוחות הכספיים המבוקרים המתפרסמים בציבור.

2.3 לאור ההשפעה הרבה של איכות הממשל התאגידי בחברה בכלל, ושל עצמאותו של דירקטוריון החברה בפרט, על מהימנות הדוחות הכספיים כמפורט לעיל, לרואי החשבון המבוקרים וללשכה, עניין ישיר ומשמעותי באיכות הממשל התאגידי ובעצמאות הדירקטוריון בחברות המבוקרות. לפיכך, במסמך זה תתייחס לשכת רואי חשבון לפרק 4 לטיטות ההמלצות בנושא בחינת שליטה באמצעות מבנה אחזקות פירמידאלי - פרק שבמרכזו איכות הממשל התאגידי בחברות הציבוריות.

3. בחינת שליטה באמצעות מבנה אחזקות פירמידאלי

3.1 הממצאים והאבחנות עליהן מתבססת הוועדה במסגרת טיטות ההמלצות

לשכת רואי חשבון מודעת לכך, כי המלצותיה והצעותיה של הוועדה מבוססות על מערכת נרחבת של נתונים עיוניים ואמפיריים. יובהר, כי לשכת רואי חשבון לא בחנה נתונים אלה וכי לצורך מסמך זה היא מתייחסת אליהם וכן לאבחנות הוועדה בקשר לכשלים הקיימים ולפגיעה הפוטנציאלית עקב מבנה בעלות ריכוזי ומבנה אחזקות פירמידאלי, כאל עובדות. מטרת מסמך זה היא התייחסות להמלצות הוועדה ולכלים שבאמצעותם הוועדה ממליצה להתמודד עם הכשלים שאותם היא זיהתה.

3.2 הגישה הבסיסית לפתרון הכשלים שזיהתה הוועדה

הבעיות והכשלים שזיהתה הוועדה לגבי חברות פער (כהגדרתן בטיטות ההמלצות) נוצרים, בפועל, לאורך כל שרשרת האחזקות שאליה שייכת חברת הפער. בחלק גדול מהמלצות הוועדה בפרק 4 לטיטות ההמלצות, גישתה הבסיסית של הוועדה הינה טיפול המתמקד בחברות הפער ובסביבתן הקרובה. תחת גישה זו, כדי לטפל בכשלים ובעיות שזיהתה הוועדה, מציעה הוועדה כלים ו"תרופות" שחלקם נראים חריפים מדי או שעשויות להיות להם השפעות לוואי בלתי רצויות שיתכן אף נזקיהן יעלו על תועלתן.

באופן כללי, הלשכה סבורה כי באותם הקשרים ניתן להשיג תוצאות דומות על ידי שימוש בכלים ובתרופות מתונים יותר לגבי כלל החברות הציבוריות בישראל (כלים בהם משתמשת הוועדה עצמה בחלק מהמלצותיה). החלת כלים אלה על כלל החברות הציבוריות בישראל (ולא רק על חברות הפער) עשויה ליתר את הצורך בשימוש בכלים החריפים יותר שהומלצו על ידי הוועדה. יתר על כן, בכך יושג שיפור משמעותי באיכות הממשל התאגידי ובעצמאות הדירקטוריון בכלל החברות הציבוריות בישראל (ולא רק בחברות הפער). ממשל תאגידי משופר בכלל החברות הציבוריות (ולא רק בחברות הפער לבדן) יביא לריסון השפעתו העודפת של בעל השליטה ולהגברת עצמאות הדירקטוריון לאורך כל שרשרת האחזקות. ריסון השפעתו העודפת של בעל השליטה וחזוקת השפעתו של המיעוט לאורך שרשרת האחזקות יפחיתו את הסיכון בהתממשותן של הבעיות הפוטנציאליות בחברת הפער.

3.3 המלצות הוועדה שלדעת הלשכה יש להחילן לגבי כלל החברות הציבוריות

3.3.1 המלצה 6(א) של הוועדה

הוועדה מציעה להגדיל את המספר המזערי של דירקטורים חיצוניים בחברות פער ולקבוע כי בחברות אלו יכהנו שני דירקטורים חיצוניים או מספר אחר שיהווה שליש לפחות מקרב כלל חברי הדירקטוריון, לפי הגבוה מביניהם.

כפי שהוועדה עצמה מסבירה, המלצה זו נועדה להגביר את עצמאות הדירקטוריון על ידי הגדלת מידת ההשפעה של הדירקטורים החיצוניים שאין להם זיקה לבעל השליטה.

הלשכה סבורה שלהגברת עצמאות הדירקטורים החיצוניים בדרך זו חשיבות רבה לגבי כלל החברות הציבוריות ולפיכך ראוי ליישמה לגבי כלל החברות הציבוריות. הלשכה תרחיב בעניין זה בתגובה המפורטת שתועבר בהמשך.

3.3.2 המלצה 6(ג) של הוועדה

הוועדה מציעה לקבוע כי מינוי דירקטור חיצוני בחברת פער יהיה טעון אישור אסיפה כללית ובמניין הקולות לא יובאו בחשבון קולות בעל השליטה או מי שיש לו עניין אישי במינוי המועמד.

המשמעות בפועל של הצעה זו הינה האחדה בין דרך המינוי הראשוני של דירקטור חיצוני לבין דרך מינויו מחדש כפי שנקבע בתיקון 16 לחוק החברות. הוועדה עצמה מסבירה כי באמצעות תהליך מינוי זה יהיו הדירקטורים החיצוניים הממונים עצמאיים יותר.

הלשכה סבורה שלהגברת עצמאות הדירקטורים החיצוניים בדרך זו חשיבות רבה לגבי כלל החברות הציבוריות ולפיכך ראוי ליישמה לגבי כלל החברות הציבוריות.

3.3.3 אישור פעולות ועסקאות מסוימות בידי ועדת הביקורת

הוועדה ממליצה במספר הקשרים להביא פעולות או עסקאות מסוימות לאישור ועדת הביקורת אשר לגבי הרכבה, עצמאותה ודרך פעולתה נקבעו בחוק הסדרים מיוחדים.

הלשכה סבורה שהשימוש בכלי זה (אישור על ידי ועדת הביקורת) יכול להוות תחליף ראוי להמלצות מסוימות של הוועדה שלהן עשויות להיות השפעות לוואי בלתי רצויות.

3.4 נבהיר בשנית כי המפורט לעיל מהווה התייחסות תמציתית וראשונית בלבד וכי בתגובה המורחבת והמפורטת אשר תועבר אליכם בהמשך נציג את עמדתנו המפורטת בקשר להמלצות שונות של הוועדה (המלצות 5, 6(ב), 9, 12, 16), תוך שימוש בכלים הבסיסיים אשר פורטו לעיל. הלשכה סבורה כי הפעלתם במשולב של כלים אלה תתרום בפתרון כשלים שאותם זיהתה הוועדה, מבלי להכביד יתר על המידה על התנהלותן של החברות הציבוריות. תגובת הלשכה להמלצה 15 מובאת במסמך נפרד.

3.5 לשכת רואי חשבון מעוניינת להופיע בפני הוועדה לשם הצגת הצעותיה והסברן.

Institute
of Certified
Public Accountants
in Israel

ל ש כ ת
רואי חשבון
ב י ש ר א ל

4. יודגש כי להמלצות הוועדה אין השלכות כלכליות ו/או אחרות על ציבור רואי החשבון המבקרים של החברות הציבוריות. תגובת לשכת רואי חשבון להמלצות הוועדה מבוססת על ניסיונם המעשי הנרחב של חבריה כרואי חשבון מבקרים של החברות הציבוריות, והכל מתוך מטרה לשפר באופן אמיתי ואפקטיבי את איכות הממשל התאגידי ועצמאות הדירקטוריון בחברות הציבוריות בישראל.

* * *